

Magyarul jobban hangzik!

Mint a 21. oldalon már megírtam, fontosnak tartom, hogy egységes szóhasználat alakulhasson ki végre az informatika világában is. Azt gondolhatnánk, ez természetes igény, és már réges-régen összefogott mindenki, létezik közös szótár, pontosan és értelmesen tudjuk megfogalmazni mondanánk magyarral is. Igen, ilyen szótárak vannak, de a céltól oly messze vagyunk! Vannak társaságok, cégek, ahol már „házon belül” megoldották a szóhasználati kapcsolatos kérdéseket. Többnyire ilyen a „nagytestvér” is, ahol ma már nagyjából egységesen használják a kifejezéseket. Vannak olyan cégek is, ahol ezt a gondot egyszerűen hidalják át: külső csapatnak adják ki a fordítás nehézség munkáját. Ezek a fordítók pedig előfordul, hogy a számítástechnikát csak felületesen ismerik, az eredményt – gondolom – nem kell ecsetelnem. Találkozhatunk olyan fordításokkal, amelyek sokkal jobban „fájnak”. Egyik jó barátom a Közgazdaságtudományi Egyetemre jár, most elsőéves. A minap megmutatta azt a kérdéssort, amely a zárthelyi anyagát dolgozza fel. Nem mondom, hogy bármiféle jögalpom lenne leszólni az említett anyagot összeállító nyelvhasználatát, de az biztos, hogy az elolvasott tíz kérdés közül nyolcra nem tudtam volna válaszolni – ugyanis nem értettem meg őket. Ilyesféle kérdésekkel találkoztam: „Milyen mértékegységben mérjük a számítógép tárolósebességét?” Ebből is látható, hogy sokszor olyan magyarításokkal, fordításokkal próbálkozunk, amelyek nem „eresztenek gyökert” a nyelvben. Az említett példához hasonló mondanójú leveleket mi is rendszeresen kapunk, ezért gondoltam arra, hogy olyan külön rovatot indítsunk, amelyben a nehezebb vagy egyelőre még megoldatlan magyarításokat tárgyaljuk ki. Az említett címszavak mind kerülendő szavak. Természetesen a szavak jelentése nagyban függ a szövegkörnyezettől, így fontos megfigyelnünk, hogy éppen milyen értelemben kerülnek elő. A javasolt fordítást dőlt betűvel szedtük. Ha valakinek kérdése, javaslata, ötlete van, szeretettel várom a levelét!

adminisztráció

Használata többértelműsége miatt zavaró (rendszerfelügyelet, irodai munka stb.). Ajánlott helyette a rendszerfelügyelet, vagy röviden *felügyelet*.

applikáció, applet

Ajánlott helyette az *alkalmazás* vagy a *program* (ahol nem zavaró), az applet helyett sajnos nem tudunk jobbat, mint a máshol már használatos *kisalkalmazás*.

archív, archívum

Valamilyen tárolt anyag, illetve tárterület. A .tar, .zip stb. állományok esetén a *tárállomány* kifejezést is használhatjuk, levelezőlistáknál már az *irattár* fordítással is találkoztam.

cluster, kluszter, klaszter

Két értelemben használjuk: az egyik, amikor azonos típusú egyszerűbb eszközöket (például merevlemezeket) kötünk össze és kezelünk egyként, a másik pedig amikor gépekből egy erősebb gépcsoportot állítunk össze. Rendszeresen használt fordítás a *fürt* (*lemezfürtözés, fürtkezelés stb.*), a második változatra a megkülönböztetés és érthetőség miatt gyakran a *telep* (*géptelep*) kifejezést használjuk.

definiál, deklaráció

Még mindig rendszeresen kapok olyan vádakot, miszerint a definiálást nem lehet lecserélni a *meghatározással, megadással*. Az indok többnyire az, hogy a „definíció” egzakt matematikai fogalom, míg a meghatározás nem annyira pontos”. Egy Popper-idézettel válaszolnék: „Nem lehet az ember egy kicsit halálos beteg vagy egy kicsit halott.” A deklaráció pedig arra használjuk, amikor előre *bevezetjük, megismertetjük* az adott modult, változót stb. egyfajta bemutatás.

root, root dir, rootdisk

Itt is két fogalmat használunk. Az első a *gyökér, gyökérkönyvtár*. Arra utal, hogy (az adott program vagy rendszer számára) ez az elérhető könyvtárak (adatok stb.) legfelső szintje (például egy program „bezárható” a */home/ftp* alá, az adott könyvtárat mint főkönyvtárat látja). A fájlrendszer esetén a / könyvtárnak megkülönböztetett neve is van: *főkönyvtár*. A rendszerindításkor

használt rootdisket, mely egy (a rendszerindításhoz szükséges) alap könyvtárszerkezetet tartalmaz, *alaplemeznek* (néhol könyvtárfa-lemeznek) hívjuk.

implementáció, platformfüggetlen, cross-platform, multiplatform

Egy adott leírásnak megfelelő program, az adott leírás egy *megvalósítása*. Vannak olyan programnyelvek, melyekkel úgy írhatunk programot, hogy nem kell a programot futtató rendszerre figyelniük (ezek a *felületfüggetlen programok*), illetve ugyanaz a program több rendszeren is képes futni (*több felületen futó, hordozható, átvihető*).

quota, kvóta

Egy adott felhasználó által a lemezen elfoglalt terület méretének felső határa (*tárkorlát*).

mount, unmount

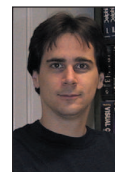
A fájlrendszerbe egy újabb eszköz beillesztése, *befűzése*. Használják még a csatolás szót is, hátránya, hogy rengeteg értelemben előfordul. A művelet ellenpárja a *leválasztás*.

stackable, stackkelhető

Olyan (hálózati) eszköz, amelynek teljesítménye azáltal bővíthető, hogy további azonos típusú eszközöket kapcsolunk hozzá. Például két huszonnégykapus hálózati kapcsolót *toronyba építhetünk* (*összefűzhetünk*), az eredmény pedig egy negyvennyolckapus kapcsolóként működő egység lesz.

szkript, script, shellscript

A script olyan *parancsállomány*, amelynek futtatásához egy értelmezőre van szükség. A futtatókörnyezet külön rendszerként is előfordulhat (mint például a Perl esetében), de az is megeshet, hogy egy adott program vagy héj szabálya szerint az adott héjban belül kerül futtatásra (*héjprogram*).

Szy György a Linuxvilág főszerkesztője. Mindenki véleményét és levelét örömmel várja az alábbi levélcímen: Szy.Gyorgy@linuxvilag.hu